DOI: https://doi.org/10.32782/city-development.2026.3-23
УДК 351.82:338.246.8:69

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВРЯДУВАННЯ У БУДІВНИЦТВІ: ДЕЛЕГУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Семко Майя Іванівна
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри управління та адміністрування
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницька академія безперервної освіти»
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8327-1751

Анотація. У статті комплексно досліджено ключові процеси інституціоналізації професійного самоврядування у галузі будівництва України, зокрема в контексті безпрецедентних викликів її повоєнного відновлення. Проаналізовано механізми делегування публічних повноважень саморегулівним професійним організаціям (спілкам архітекторів, інженерів-проєктувальників) як дієвий інструмент запобігання та протидії системній корупції. Визначено фундаментальну роль органів місцевого самоврядування у складній системі багаторівневого врядування, зокрема у сфері просторового планування та управління містобудівною діяльністю на місцях. Обґрунтовано, що запровадження прозорих адміністративних процедур, цифровізація дозвільної системи та подальша децентралізація функцій державного управління безпосередньо сприяють сталому розвитку територій. Доведено нагальну необхідність удосконалення інституційного забезпечення галузі шляхом активного залучення громадськості до прийняття рішень на всіх етапах життєвого циклу будівельних проєктів. Запропоновано сучасні підходи до оптимізації державної регуляторної політики у сфері містобудування, які базуються на імплементації європейських стандартів (Єврокодів), використанні новітніх цифрових інструментів та запровадженні інституту персональної фахової відповідальності.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, адміністративні процедури, публічного управління, інституційне забезпечення, децентралізація, державного управління, сталий розвиток, багаторівневе врядування, галузь будівництва.

Актуальність проблеми. В умовах війни та повоєнного відновлення будівельна галузь в Україні стикається з численними викликами, які суттєво впливають на процеси відбудови житла та інфраструктури. Ризик повторного руйнування новозбудованих об’єктів через триваючі бойові дії залишається однією з головних проблем, що уповільнює довгострокове планування [10].

Масштабне повоєнне відновлення України вимагає докорінного перегляду концептуальних підходів до державного управління у сфері містобудування. Галузь будівництва є однією з найбільш корупційних сфер через значну концентрацію дозвільно-регуляторних функцій у руках вузького кола державних органів, закритість процесів прийняття рішень та непрозорі механізми публічних закупівель. Надмірна централізація влади, застарілі адміністративні процедури, що базуються на радянських підходах до нормування, та брак дієвого інституційного забезпечення створюють сприятливе середовище для зловживань та гальмують інвестиційний розвиток.

Велика кількість зруйнованих об’єктів, необхідність їх відбудови та необхідність захисту існуючих та нових об’єктів спонукає до зміни підходу державного регулювання в сфері будівництва, яке вже не відповідає даним вимогам та потребує зміни [9].

У цьому контексті реформування системи управління шляхом децентралізації та повноцінної інституціоналізації професійного самоврядування набуває критичної актуальності. Делегування частини публічних повноважень – зокрема щодо атестації та сертифікації фахівців, експертизи проєктної документації, контролю якості та безперервного професійного розвитку – саморегулівним організаціям є визнаним європейським стандартом. Цей крок не лише забезпечує високий фаховий контроль за дотриманням будівельних норм (включно з процесом

© Семко М. І., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

переходу на Єврокоди), але й руйнує бюрократичні монополії. Ефективна взаємодія між такими незалежними інституціями та органами місцевого самоврядування формує нову парадигму сталого розвитку територій на засадах багаторівневого врядування, що є необхідною умовою для успішної європейської інтеграції України та залучення міжнародного фінансування.

Ефективна реалізація державної політики у сфері архітектури та будівельного інспектування на місцевому рівні є ключовою умовою забезпечення сталого розвитку територій, прозорості управлінських рішень та безпеки забудови [12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники приділяють значну увагу цифровізації як інструменту боротьби з корупцією та економіко-правовим аспектам містобудування (Р. Топазли, Д. Бондаренко, М. Вишнівський, В. Костюков, В. Уховський).

Топазли Р. вважає, що «цифрові інструменти забезпечують принципово нову якість управлінських процесів: підвищують прозорість процедур, мінімізують корупційні ризики, скорочують терміни прийняття рішень, покращують моніторинг і контроль реалізації будівельних проєктів. Вони створюють основу для інтеграції інтересів держави, бізнесу та громадськості, сприяють підвищенню довіри до органів влади та формують більш сприятливе середовище для інвестицій в інфраструктуру» [14].

Бондаренко Д. стверджує, що «цифровізація сьогодні є незворотнім трендом розвитку будівельної галузі в усьому світі. Впровадження цифрових технологій є важелем підвищення конкурентоспроможності та розвитку виробничого потенціалу будівельних підприємств через оптимізацію процесів будівництва та витрат на нього, поліпшення якості і безпеки робіт, удосконалення управління проєктами» [1].

Вишнівський М. робить висновок, що «цифрова трансформація в системі державного управління будівельною галуззю є невід'ємною складовою її модернізації та підвищення ефективності. Впровадження сучасних цифрових технологій сприяє автоматизації процесів, покращенню контролю за будівництвом, зменшенню корупційних ризиків і підвищенню прозорості взаємодії між усіма учасниками будівельного ринку. Важливим аспектом є інтеграція сучасних технологій у систему державних закупівель та містобудівного регулювання, що забезпечить прозорість і мінімізує прояви корупції» [3].

Костюков В. зазначає, що «цифровізація публічних послуг в Україні відіграє ключову роль у боротьбі з корупцією. Впровадження електронних систем та інформаційних технологій сприяє зменшенню можливостей для корупційних дій, забезпечує підвищену прозорість та відкритість управління державними ресурсами, а також підвищує відповідальність посадових осіб перед громадянами» [6].

Уховський В. вважає, що «правове забезпечення цифровізації місцевого самоврядування у післявоєнний період трансформується з інструменту технічної модернізації у фундаментальний засіб запобігання корупції. Цифровізація забезпечує перехід від суб'єктивного адміністративного розсуду до алгоритмізованих управлінських процесів, де кожна дія посадової особи фіксується у формі «цифрового сліду», що створює імперативний бар'єр для зловживань у сфері розподілу ресурсів на відбудову, оскільки автоматизація ключових етапів прийняття рішень технічно унеможливлює корупційні маніпуляції та забезпечує невідворотність контролю» [15].

Водночас проблематика інституціоналізації саме професійного самоврядування у будівництві як спеціального, системного антикорупційного інструменту в специфічних умовах масштабного повоєнного відновлення, реформування системи ціноутворення та впровадження новітніх цифрових інструментів просторового планування залишається недостатньо розкритою і потребує концептуалізації.

Метою статті є теоретичне та практичне обґрунтування процесів інституціоналізації професійного самоврядування у будівельній галузі через механізм делегування публічних повноважень як ефективного антикорупційного інструменту в системі вітчизняного публічного управління, а також визначення ролі органів місцевого самоврядування у забезпеченні сталого розвитку територій через прозорі адміністративні процедури.

Результати дослідження. Інституціоналізація професійного самоврядування у будівництві є складним, багатовимірним управлінським процесом, що передбачає легітимну передачу державою частини своїх владних (публічних) повноважень професійним спільнотам – архітектурним та інженерним палатам, саморегулівним організаціям експертів та оцінювачів. Цей процес концептуально базується на принципі субсидіарності, який є основоположним для європейського адміністративного простору. Держава в особі профільного міністерства чи інспекцій залишає за собою стратегічну функцію – формування загальної державної політики, розробку фундаментальних норм безпеки та загальний нагляд. Натомість операційні контрольно-дозвільні функції, питання допуску до професії, ведення реєстрів фахівців

делегуються тим суб'єктам, які безпосередньо діють на ринку і володіють найвищим рівнем експертизи.

Необхідно зазначити, що механізм делегування владних повноважень є одним із ключових елементів процесу децентралізації, оскільки делегування відповідних функцій, зокрема СРО, окрім розширення компетенції та отримання необхідного досвіду, є важливим елементом співпраці маж суб'єктами делегованих повноважень та державою, оскільки, завдяки спільній роботі на єдиний результат формується взаємна довіра та усвідомлення відповідальності при здійсненні державної політики [7].

Передавання публічних повноважень саморегулівним організаціям (СРО) у будівництві кардинально змінює філософію контролю: від карально-фіскальної моделі держави вона переходить до превентивно-експертної моделі професійної спільноти. В умовах повоєнного відновлення, коли обсяги фінансування та кількість одночасних будівельних проєктів зростають у геометричній прогресії, класичний державний апарат об'єктивно неспроможний забезпечити якісний моніторинг кожного об'єкта без розширення бюрократичного штату, що само по собі створює нові корупційні ризики. Натомість інституціоналізація професійного самоврядування дозволяє залучити внутрішні ресурси ринку – досвід, репутаційний капітал та корпоративну етику самих сертифікованих фахівців, перетворюючи їх із пасивних виконавців на активних суб'єктів формування безпекового та правового простору галузі.

Головний антикорупційний потенціал такого делегування полягає у системному усуненні «конфлікту інтересів» всередині державних органів. Історично в Україні державні інспекції часто одночасно формували правила, видавали дозволи, здійснювали контроль на будівельному майданчику і самі ж застосовували санкції за порушення. Така концентрація влади неминуче породжувала рентну поведінку чиновників. Професійне самоврядування змінює цю парадигму, запроваджуючи інститут колективної відповідальності спільноти за дії кожного її члена (архітектора, інженера-проєктувальника, інженера з технічного нагляду). Для професіонала ризик втратити кваліфікаційний сертифікат, виданий і контрольований професійною спілкою, та отримати заборону на ведення діяльності стає набагато дієвішим запобіжником проти порушень, ніж гіпотетичний адміністративний штраф. Крім того, інститут обов'язкового страхування професійної відповідальності проєктувальників та експертів переносить ризики з державного бюджету на страховий ринок, що змушує страхові компанії здійснювати власний, додатковий антикорупційний та технічний контроль.

Важливим антикорупційним запобіжником у межах делегування повноважень стає децентралізація процесу розгляду апеляцій та вирішення професійних спорів. Створення незалежних дисциплінарних комісій при саморегулівних організаціях, які діють на засадах паритетності та відкритості, позбавляє чиновників монопольного права одноосібно вирішувати долю кваліфікаційних сертифікатів. Це мінімізує прояви адміністративного тиску на бізнес та архітекторів, які раніше були змушені йти на компроміси з корупційною системою задля збереження права на професійну діяльність. Корпоративна солідарність у поєднанні з жорстким внутрішнім моніторингом чистоти лав СРО створює ефект «самоочищення» ринку, де репутаційні втрати стають економічно невигідними.

Інституційні механізми, які сьогодні використовуються на місцевому рівні, потребують подальшого вдосконалення. Йдеться, зокрема, про розбудову ефективної моделі управління будівельною діяльністю, що включає: формування стабільного правового поля з чітко окресленими повноваженнями між рівнями влади; розвиток цифрових інструментів (ГІС, ЄДЕССБ, публічні платформи планування і моніторингу проєктів); посилення кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування; впровадження сучасних методик управління проєктами та портфелями проєктів; активізацію форм державно-приватного партнерства; забезпечення реального залучення громадян до процесів просторового планування та прийняття рішень [13].

Особлива і незамінна роль у цій оновленій системі публічного управління належить органам місцевого самоврядування. В умовах децентралізації саме місцеві громади виступають основними замовниками комплексних планів просторового розвитку територій, генеральних планів населених пунктів та детальних планів територій. Ефективне управління містобудівною діяльністю на місцевому рівні вимагає запровадження чітких, регламентованих адміністративних процедур, які б мінімізували дискреційні повноваження (суб'єктивний фактор) чиновника при видачі містобудівних умов та обмежень. Взаємодія між органами місцевого самоврядування та саморегулівними організаціями формує міцний базис для багаторівневого врядування. Для забезпечення відкритості цих процесів критично важливим є залучення широкої громадськості до обговорення просторових рішень.

На думку Кухарчук П., Поважук О., до таких моделей належать, зокрема, колегіальні меха-

нізми ухвалення рішень, залучення активних громадян через дорадчі ради або громадські слухання, прозоре інформування населення через сучасні засоби комунікації, а також взаємодія через представницькі або оперативні платформи (зокрема електронні). Використання цих інструментів забезпечує не лише більш якісний рівень врядування, але й відкритість влади до громадського впливу [8].

Сучасне інституційне забезпечення цієї реформи неможливе без тотальної цифровізації. Створення та розвиток Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (ЄДЕССБ) [11] є яскравим прикладом того, як цифрові інструменти знищують корупційні ризики. Діджиталізація адміністративних процедур у поєднанні з делегованими повноваженнями професійних спільнот робить процес створення об'єктів архітектури повністю прозорим та відстежуваним. Будь-який крок – від розробки концепції, проєктування, експертизи до отримання дозволу та введення об'єкта в експлуатацію – фіксується в електронній системі із накладанням кваліфікованого електронного підпису конкретного сертифікованого фахівця. Це унеможливлює підробку документів «заднім числом», приховування змін у проєкті та зводить до нуля необхідність фізичного контакту між замовником будівництва та чиновником.

Впровадження цифрових технологій в управління сферою інфраструктури та будівництва в Україні є важливим кроком для поліпшення ефективності та прозорості процесів. Розробка та впровадження електронних систем управління сприятиме оптимізації моніторингу та аналізу, що сприяє підвищенню якості управлінських рішень. Створення сучасного цифрового простору є ключовим напрямком в будівництві, націленим на трансформацію бізнес-моделей та використання нових можливостей [2].

Додатковим фактором детінізації галузі та зменшення корупційних ризиків під час повоєнного відновлення є вдосконалення системи публічних закупівель у будівництві та перехід на сучасні методи ціноутворення. Прозорий розрахунок вартості на основі реальних ринкових цін на матеріали та трудовитрати, що контролюється сертифікованими інженерами-кошторисниками, унеможливлює завищення вартості робіт.

Інновації у сфері публічних закупівель та ціноутворення в будівництві спрямовані на підвищення прозорості процедур, ефективне використання бюджетних коштів і впровадження сталих технологічних рішень. Використання цифрових платформ, автоматизованих алгоритмів оцінки пропозицій та інноваційних методів розрахунку вартості будівництва сприяє не лише зменшенню корупційних ризиків, а й створенню якісних та довговічних інфраструктурних об’єктів, що відповідають сучасним вимогам сталого розвитку [5].

Крім того, масштабна імплементація європейських будівельних норм (Єврокодів) у вітчизняне будівництво органічно потребує сильного професійного самоврядування. Єврокоди базуються на параметричному методі нормування, що надає інженеру більшу свободу у виборі технічних рішень, але водночас покладає на нього колосальну відповідальність за безпеку будівлі.

Для того, щоб вивести вітчизняну будівельну галузь на новий рівень, орієнтиром для неї мають стати Єврокоди. Державні норми, які будуть адаптовані до європейських, дозволять впроваджувати новітні технології та підходи, що забезпечить відповідність будівель і споруд сучасним світовим тенденціям [4].

Жорсткий, застарілий державний контроль не здатний ефективно адмініструвати такі гнучкі системи; це до снаги лише інституціям, побудованим на принципах фахової експертизи. Таким чином, розвиток професійного самоврядування стає не просто антикорупційним кроком, але й безальтернативною запорукою технологічної модернізації вітчизняного містобудування.

Висновки. Інституціоналізація професійного самоврядування у галузі будівництва через делегування публічних повноважень є фундаментальним антикорупційним інструментом, що повністю відповідає європейським стандартам державного та публічного управління. Передача функцій атестації, сертифікації, експертизи та контролю від бюрократичних державних органів до професійних спільнот руйнує монополії на прийняття рішень та мінімізує корупційні ризики завдяки запровадженню інституту персональної фахової відповідальності. Доведено, що успішна реалізація цього механізму можлива лише за умови комплексної цифровізації адміністративних процедур (через розширення функціоналу ЄДЕССБ) та посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування у сфері просторового планування. Подальше поглиблене дослідження багаторівневого врядування у контексті залучення активної громадськості та професійних організацій до процесів прозорого повоєнного відновлення, контролю за публічними закупівлями та впровадженням Єврокодів дозволить сформувати надійне інституційне середовище, орієнтоване на сталий розвиток територій України.

Бібліографічний список:

1. Бондаренко Д., Калашнікова К. Цифровізація будівельної галузі України: аналіз стану, проблем та перспектив розвитку. *Економіка та суспільство.* 2024. № 65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-2
2. Бурик З. М., Ємельянова О. М. Публічне управління у сфері інфраструктури та будівництва через призму цифрових трансформацій. *Публічне адміністрування та національна безпека,* 2024. № 1 (42), С. 14–23. DOI: https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-1-9553
3. Вишнівський М. В. Цифрова трансформація в системі державного управління будівельною галуззю України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування.* 2025. № 2 С. 14–19. DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.2/03
4. Вітровий А., Попович П., Розум Р та ін. Особливості впровадження Єврокодів в Україні. *Центрально-український науковий вісник. Технічні науки.* 2023. № 8(39).2, С. 84–91. DOI: https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.8(39).2.84-91
5. Коваль О. О., Забарчук Р. В. Новації в системі публічних закупівель та ціноутворенні в будівництві. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу: матеріали доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5–6 листопада 2024 року)* / за заг. ред. В. М. Лича, Л.О. Згалат-Лозинської. Київ: КНУБА, 2024. С. 267–270. URL: https://surl.li/ztjvco
6. Костюков В., Мошнін А. Цифровізація публічних послуг як засіб боротьби з корупцією в Україні. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. *Політичні науки та публічне управління,* 2024. № 4(76), С. 66–70. DOI https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4(76)-8
7. Красавцев А. І. Механізм здійснення делегування саморегулівним організаціям владних повноважень. *Право і суспільство.* 2022. № 2. С. 143–149. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.2.22
8. Кухарчук П.М., Поважук О.П. Механізми соціальної взаємодії влади і суспільства в умовах воєнного стану. *Успіхи й досягнення в науці. Серія «Управління та адміністрування».* 2025. № 3(13). С. 473–481. DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-3(13)-473-481
9. Олійник В.В. Державне регулювання галузі будівництва України. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування».* 2024. № 2(6). С. 136–141. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-5681-2024-2.17
10. Покатаєв П. С., Кравченко Т. А. Публічна політика у сфері будівництва в Україні в період воєнного стану. *Право та державне управління.* 2024. № 4. С. 206–212. DOI https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.27
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Закон України від 17.10.2019 р № 199-IX. Дата оновлення 10.10.2022 р. URL: https://surl.li/bogvwy
12. Сова В. Г. Особливості реалізації державної політики у сфері архітектури та будівельного інспектування органами публічної влади на місцевому рівні. *Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій* : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практич. конф. (25 квітня 2025 року, м. Полтава). м. Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025. С. 240–245. URL: https://surl.li/hmvgxb
13. Топазли Р. Інституційні механізми публічного управління розвитком будівельної галузі в умовах децентралізації. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences.* 2025. № 2. С. 26–32. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-3
14. Топазли Р. Цифровізація публічного управління як чинник модернізації будівельної галузі в Україні. *Економічний простір,* 2025. № 200, С. 119–124. DOI: https://doi.org/10.30838/EP.200.119-124
15. Уховський В. В. Правове забезпечення цифровізації місцевого самоврядування як засіб запобігання корупції у післявоєнному управлінні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування.* 2026. № 1. С. 206–212. DOI: https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.1/30

References:

1. Bondarenko D. & Kalashnikova K. (2024). Tsyfrovizatsiia budivelnoi haluzi Ukrainy: analiz stanu, problem ta perspektyv rozvytku [Digitalization of the construction industry of Ukraine: analysis of the state, problems and development prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo,* no. 65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-2
2. Buryk Z. M. & Yemelianova O. M. (2024). Publichne upravlinnia u sferi infrastruktury ta budivnytstva cherez pryzmu tsyfrovykh transformatsii [Public administration in the field of infrastructure and construction through the prism of digital transformations]. *Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka,* no. 1(42), pp. 14–23. DOI: https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-1-9553
3. Vyshniuvskyi M. V. (2025). Tsyfrova transformatsiia v systemi derzhavnoho upravlinnia budivelnoiu haluzzyu Ukrainy [Digital transformation in the system of public administration of the construction industry of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia,* no. 2, pp. 14–19. DOI: https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.2/03

4. Vitrovyi A., Popovych P., Rozum R. et al. (2023). Osoblyvosti vprovadzhennia Yevrokodiv v Ukraini [Features of Eurocodes implementation in Ukraine]. *Tsentralnoukrainskyi naukovyi visnyk. Tekhnichni nauky,* no. 8(39).2, pp. 84–91. DOI: https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.8(39).2.84-91
5. Koval O. O. & Zabarchuk R. V. (2024). Novatsii v systemi publichnykh zakupivel ta tsinoutvorenni v budivnytstvi [Innovations in the system of public procurement and pricing in construction]. In V. M. Lych & L. O. Zhalat-Lozynska (Eds.), *Problemy henezysu ekonomiky intelektualno-innovatsiinoho kapitalu: materialy dopovidei IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyiv, 5–6 lystopada 2024 roku)* [Problems of the genesis of the economy of intellectual and innovative capital: proceedings of the IV International scientific and practical conference (Kyiv, November 5–6, 2024)] (pp. 267–270). KNUBA. Available at: https://surl.li/ztjvco
6. Kostiukov V. & Moshnin A. (2024). Tsyfrovizatsiia publichnykh posluh yak zasib borotby z koruptsiieiu v Ukraini [Digitalization of public services as a means of fighting corruption in Ukraine]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia,* no. 4(76), pp. 66–70. DOI: https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4(76)-8
7. Krasavtsev A. I. (2022). Mekhanizm zdiisnennia delehuvannia samorehulivnym orhanizatsiiam vladnykh povnovazhen [The mechanism of delegating self-regulatory organizations with imperious powers]. *Pravo i suspilstvo,* no. 2, pp. 143–149. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.2.22
8. Kukharchuk P. M. & Povazhuk O. P. (2025). Mekhanizmy sotsialnoi vzaiemodii vlady i suspilstva v umovakh voiennoho stanu [Mechanisms of social interaction between government and society under martial law]. *Uspikhy y dosiahnennia v nautsi. Seriia "Upravlinnia ta administruvannia",* no. 3(13), pp. 473–481. DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-3(13)-473-481
9. Oliinyk V. V. (2024). Derzhavne rehuliuvannia haluzi budivnytstva Ukrainy [State regulation of the construction industry of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Vinnytskoi akademii bezperervnoi osvity. Seriia "Ekolohiia. Publichne upravlinnia ta administruvannia",* no. 2(6), pp. 136–141. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-5681-2024-2.17
10. Pokataiev P. S. & Kravchenko T. A. (2024). Publichna polityka u sferi budivnytstva v Ukraini v period voiennoho stanu [Public policy in the field of construction in Ukraine during the period of martial law]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia,* no. 4, pp. 206–212. DOI: https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.27
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019). *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia poriadku nadannia administratyvnykh posluh u sferi budivnytstva ta stvorennia Yedynoi derzhavnoi elektronnoi systemy u sferi budivnytstva* [On amending certain legislative acts of Ukraine regarding the improvement of the procedure for providing administrative services in the field of construction and creating the Unified state electronic system in the field of construction] (Law of Ukraine No. 199-IX). Updated October 10, 2022. Available at: https://surl.li/bogvwy
12. Sova V. H. (2025). Osoblyvosti realizatsii derzhavnoi polityky u sferi arkhitektury ta budivelnoho inspektuvannia orhanamy publichnoi vlady na mistsevomu rivni [Features of implementation of state policy in the field of architecture and construction inspection by public authorities at the local level]. In *Intehratsiia nauky ta praktyky upravlinnia v umovakh sotsiokulturnykh transformatsii: zb. materialiv III Mizhnar. nauk.-praktych. konf. (25 kvitnia 2025 roku, m. Poltava)* [Integration of science and management practice in conditions of socio-cultural transformations: collection of materials of the III International scientific and practical conference (April 25, 2025, Poltava)] (pp. 240–245). DZ "LNU imeni Tarasa Shevchenka". Available at: https://surl.li/hmvgxb
13. Topazly R. (2025). Instytutsiini mekhanizmy publichnoho upravlinnia rozvytkom budivelnoi haluzi v umovakh detsentralizatsii [Institutional mechanisms of public management of the development of the construction industry in conditions of decentralization]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences,* no. 2, pp. 26–32. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-3
14. Topazly R. (2025). Tsyfrovizatsiia publichnoho upravlinnia yak chynnyk modernizatsii budivelnoi haluzi v Ukraini [Digitalization of public administration as a factor in the modernization of the construction industry in Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir,* no. 200, pp. 119–124. DOI: https://doi.org/10.30838/EP.200.119-124
15. Ukhovskyi V. V. (2026). Pravove zabezpechennia tsyfrovizatsii mistsevoho samovriaduvannia yak zasib zapobihannia koruptsii u pisliavoiennomu upravlinni [Legal support of digitalization of local self-government as a means of preventing corruption in post-war management]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia,* no. 1, pp. 206–212. DOI: https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.1/30

INSTITUTIONALIZATION OF PROFESSIONAL SELF-GOVERNMENT IN CONSTRUCTION: DELEGATION OF PUBLIC POWERS AS AN ANTI-CORRUPTION TOOL

Maiia Semko
PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Management and Administration
Municipal Establishment of Higher Education
"Vinnytsia Academy of Continuing Education"

Summary. The article scientifically explores the fundamental principles of state regulation within the construction industry of Ukraine, specifically focusing on the critical necessity of transitioning toward a comprehensive model of sustainable development. This research thoroughly analyzes the existing institutional and legal architecture, alongside the intricate toolkit of regulatory influence, categorizing them into five distinct functional groups: administrative-legal, economic-financial, informational-certification, planning, and procurement-contractual instruments. The study methodically identifies key systemic dysfunctions within the current regulatory model, highlighting the severe fragmentation and internal inconsistency of the normative framework, the persistent institutional instability of state control bodies, and the detrimental dominance of the initial cost criterion over the lifecycle cost approach. Given Ukraine's ambitious European integration commitments and the unprecedented, large-scale challenges associated with post-war infrastructure reconstruction, the article robustly substantiates the strategic priority areas for regulatory transformation. The author proposes a cohesive, multidimensional set of measures designed to overcome current limitations. This includes the urgent codification of legislation through a unified Urban Planning Code, a definitive shift from rigid prescriptive requirements to performance-based regulation, and the progressive implementation of carbon rationing for new buildings. Furthermore, the study advocates for the comprehensive reform of public procurement systems in construction to mandate lifecycle costing and the active development of a circular economy model for handling construction and demolition waste. To ensure the practical effectiveness of the proposed regulatory model, a balanced system of performance indicators is justified, structurally grouped according to the economic, environmental, and social dimensions of sustainable development. The findings conclusively demonstrate that an effective transition requires not merely mechanical transposition of European directives, but a synchronized application of administrative, economic, and planning mechanisms, critically underpinned by enhanced institutional capacity.

Keywords: local self-government bodies, administrative procedures, public administration, institutional support, decentralization, state administration, sustainable development, multi-level governance, construction industry.

Дата надходження статті: 07.09.2026
Дата прийняття статті до публікації: 06.10.2026
Дата публікації статті: 03.11.2026